

RINGERIKE
KOMMUNE

JEVNAKER
KOMMUNE

JURIDISK NOTAT – HANDLINGSROMMET TIL IPRet

Til: Kommunedirektøren i Ringerike kommune
Fra: Kommuneadvokaten
Dato: 27. mars 2025

Sakens bakgrunn

Kommunedirektøren i Ringerike kommune har anmodet kommuneadvokaten om en kort redegjørelse for hvilken myndighet det Interkommunale politiske rådet for Ringeriksregionen har etter kommuneloven og samarbeidsavtalen, samt hvordan saksbehandlingen er lagt opp til i rådet.

Jeg bemerker at vurderingen er avgitt etter beste skjønn og basert på de opplysninger som er kjent for meg. Dersom det er forhold som ikke er kjent for meg vil dette kunne påvirke konklusjonen(e).

Generelt om kommunelovens kap. 18

Kommuneloven § 18-1, første ledd andre punktum angir rammene for hva et interkommunalt politisk råd kan brukes til. Dette er en organisasjonsform som skal brukes til å behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. I praksis har disse rådene blitt gitt i oppgave å gi høringsinnspill på vegne av deltakerkommunene eller -fylkeskommunene, men også å arbeide aktivt for regionens interesser, for eksempel innenfor samferdsel/infrastruktur, næringsutvikling, kultur/idrett, naturforvaltning/klima/forurensning og regional planlegging.

Rådet kan ikke gis selvstendig materiell vedtaksmyndighet i saker som angår de deltakende kommunene, og kan ikke produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene eller fylkeskommunene i regionen. (Jf. [Prop. 46 L \(2017-2018\)](#), merknader til bestemmelsen).

Det følger av *Kommuneloven § 18-4 bokstav e* at samarbeidsavtalen skal inneholde en oversikt over hvilken vedtaksmyndighet som er lagt til rådet. Rådet har ingen myndighet direkte etter loven (legalkompetanse). Rådets myndighet beror på hvilke saker deltakerne gir rådet i oppdrag å behandle, og hvilken vedtaksmyndighet deltakerne positivt gir rådet i samarbeidsavtalen.

Generelt om Interkommunalt politisk samarbeid i Ringeriksregionen

Jevnaker, Hole og Ringerike kommune har samarbeidet på politisk nivå siden tidlig på 1990 tallet. Formen og rammene for samarbeidet har endret seg underveis. Frem til 2019 ble samarbeidet hjemlet i «vedtekter for kommunesamarbeidet i Ringeriksregionen» vedtatt i 2009. Som følge av ny kommunelov ble det vedtatt en samarbeidsavtale for Interkommunalt politisk råd for

Ringeriksregionen i slutten av 2019. Denne ble vedtatt i kommunestyret i Ringerike den 13. desember 2019. I saksfremlegget, sak 205/19, heter det blant annet:

Hittil har de regionalpolitiske spørsmålene i stor grad vært håndtert av regionrådet og vært relativt fraværende på kommunestyrets dagsorden. Dette må endres når den nye samarbeidsavtalen inngås. Regionale saker må forankres godt i kommunestyrene, som derigjennom gir sine politiske representanter et mandat til å agere ut fra samarbeidet med andre aktører.

Dette var bakgrunnen for at hver kommune skulle representeres av tre medlemmer hver (ett av medlemmene velges fra opposisjonen), noe som skulle sikre bedre forankring og mer kunnskap og innsyn i de regionalpolitiske prosessene.

Konkret om dagens samarbeidsavtale

Rådets oppgaver fremkommer av avtalens pkt. 4. Her heter det at rådets sentrale oppgaver er:

Areal- og transportplanlegging.

By- og tettstedsutvikling.

Næringsutvikling på regionsnivå.

Klima- og miljøoppgaver på regionsnivå.

Avgi høringer og innspill i regionale eller nasjonale saker som har betydning for regionen.

Gi støtte til felles utviklingstiltak i tråd med formålet.

Rådets fullmakter fremkommer i pkt. 5. a). her heter det i tredje setning:

*Regionrådet kan **avgi uttalelser** på vegne av Ringeriksregionen og **tildeler midler** innenfor rådets budsjett. Øvrige saker må behandles endelig av de respektive kommunestyrene etter anbefaling fra interkommunalt politisk råd (min fremheving).*

Rådets fullmakter er på denne bakgrunn begrenset til uttalelser på vegne av Ringeriksregionen og tildeling av midler.

At rådet har fullmakt til å avgi høringsuttalelser på vegne av fem kommuner kan skape utfordringer i de saker hvor en eller flere kommuner har avvikende syn fra de øvrige. På landsbasis har erfaringsvist spørsmål innen samferdsel kunne skapt konflikt kommuner imellom. Se nærmere om dette i undersøkelsen gjennomført av Telemarksforskning fra 2000

<https://www.telemarksforskning.no/publikasjoner/regionrad-i-norge-hvem-hva-hvor/835/>

Når det gjelder saksbehandling til regionrådet er det ordførerne som setter opp sakslisten til møter i regionrådet, mens det er kommunedirektørene som har innstillingsrett til regionrådet, jf. avtalens pkt. 5, litra c). Dette samsvarer også med kommunelovens § 13-1, tredje ledd hvor det fremkommer at kommunedirektøren skal påse at vedtak som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. En annen ordning, eksempelvis ved at sekretariatet innstiller, vil bryte med kommunelovens bestemmelser og kunne skape utfordringer dersom kommunedirektørene skal saksforberede og innstille ovenfor de respektive kommunestyre i en sak de ikke har utredet for regionrådet.

Kommuneadvokatens anbefaling

Kommunestyrene har gitt rådet mandat og fullmakt til å uttale seg på vegne av kommunene i regionale politiske spørsmål. Det ble tatt et bevisst valg om å velge tre medlemmer fra hver kommune, hvor også opposisjonen var representert, for å sikre politisk forankring i egen kommune.

Det er, etter min mening, ordførernes ansvar å forankre konsensus i rådets uttalelser. Det vil videre være den enkelte ordførers ansvar å forankre rådets syn i de respektive kommunestyrer. Der hvor man ikke oppnår konsensus må rådet være tydelig på hvilke kommune man uttaler seg på vegne av og i de saker hvor en kommune evt. har et divergerende syn må denne kommunen avgi egen uttalelse.

All den stund samarbeidsavtalen er tydelig på rådets mandat og fullmakt til å avgi uttalelser i regionale saker, må man legge opp til en saksbehandling som sikrer at den enkelte kommune får tid og mulighet til å forankre rådets uttalelser i de respektive kommunestyrer. Videre må det påses at det er kommunedirektørutvalget som utarbeider innstillingen til sakene i regionrådet.

Med vennlig hilsen

Rune Erstad
Kommuneadvokat